

Luleå tekniska universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Jana Hejzlar
08-563 088 19
Jana.hejzlar@hsv.se
BESLUT

2011-01-18
Reg.nr 641-933-10

Beslut om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9

Högskoleverket beslutar att ge Luleå tekniska universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: matematik, historia, samhällskunskap, engelska samt musik.

Ansökan och ärendets hantering

Luleå tekniska universitet har ansökt hos Högskoleverket om tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i ämnena matematik, fysik, teknik, historia, samhällskunskap, svenska, engelska samt musik.

För granskning av ansökan har Högskoleverket utsett följande bedömare: universitetslektor Christina Hultgren, Högskolan i Gävle (ordförande); universitetslektor Håkan Sollervall, Linnéuniversitetet (ordförande); lärarstuderande Diego Alfaro, Malmö högskola; lärarstuderande Ewa Axelsson, Högskolan Kristianstad; docent Jette Benn, Århus universitet; universitetslektor Cecilia Björklund Dahlgren, Luleå tekniska universitet; universitetslektor emerita Gerd Brandell, Lunds universitet; lektor Tua Ericsson-Knif, Svenska handelshögskolan i Åbo; fil. dr. Lars Geschwind, Technopolis group; professor Gunnar Gjone, Universitetet i Oslo; lektor Conrad Hagen, Universitetet i Stavanger; professor emerita Torlaug L. Hoel, NTNU i Trondheim; professor Gunilla Holm, Helsingfors universitet; lektor Lisen Häggblom, Åbo Akademi; universitetslektor Maj-Lis Hörnqvist, Luleå tekniska universitet; docent Jörgen Johansson, Högskolan i Halmstad; lektor Helge Kastrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor Rune Krumsvik, Universitetet i Bergen; professor Maria Lennernäs, Högskolan Kristianstad; dekan Nils-Georg Lundberg, Professionshögskolan UCC Nordjylland; lärarstuderande Johan Lundmark, Uppsala universitet; docent Gunilla Molloy, Stockholms universitet; docent

Maarit Mutta, Åbo universitet; professor Liv Merete Nielsen, Högskolan i Oslo; universitetslektor Anita Norlund, Högskolan i Borås; professor Christina Nygren-Landgårds, Åbo Akademi; universitetslektor Eva Olofsson, Umeå universitet; professor emeritus Aadu Ott, Göteborgs universitet; lektor Helle Rønholt, Köpenhamns universitet och professor Tobias Werler, Högskolan i Volda. Därutöver har professor Bengt Brendemoen, Universitetet i Oslo; försteamanuensis Anne Margrete Fiskvik, NTNU i Trondheim och Universitetet i Stavanger; lektor Fie Høystrup, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; lektor Bergthora Kristjansdottir, Professionshögskolan UCC i Köpenhamn; professor emeritus Lauri Lindgren, Åbo universitet; försteamanuensis Dag Jostein Nordaker, Universitetet i Stavanger och professor Staffan Wahlgren NTNU i Trondheim bistått bedömargruppen inom sina sakområden.

Underlag för bedömningen har varit universitetets ansökan samt intervjuer den 5 oktober 2010 med representanter för universitetet. Bedömargruppens yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömning har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de kvalitetsaspekter och kriterier vid examenstillståndsprövningar som Högskoleverket har utarbetat med hänsyn tagen till examensbeskrivningen för denna yrkesexamen.

Bedömargruppens yttrande innehåller dels en sammanfattande bedömning per aspekt, dels en samlad bedömning. Ledamöter i bedömargruppen har inte medverkat i bedömningar där jäv föreligger.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Luleå tekniska universitet har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, historia, samhällskunskap, engelska samt musik. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Bedömargruppens samlade bedömning är att Luleå tekniska universitet inte har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena fysik, teknik samt svenska. Högskoleverket instämmer i denna bedömning.

Beslut

Högskoleverket beslutar att ge Luleå tekniska universitet tillstånd att utfärda ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 i följande ämnen: matematik, historia, samhällskunskap, engelska samt musik.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Jana Hejzlar i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Magnus Hjort.

I ärendets beredning har även utredarna Tomas Egeltoft, Sara Monaco, Joakim Palestro och Karl Weigelt deltagit.

Lars Haikola

Jana Hejzlar

Kopia till:

Utbildningsdepartementet

Ledamöterna i bedömargruppen

Bedömagruppens yttrande

Luleå tekniska universitet

– ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9¹

Utbildningens förutsättningar

Lärraresurs

Antalet lärare står överlag i proportion till undervisningens planerade omfattning. Kontinuiteten i termer av tillsvidareanställda lärare är också tillfredsställande i samtliga ämnen. Generellt finns en god balans mellan å ena sidan vetenskaplig kompetens i ämnen och ämnesdidaktik och å andra sidan professionserfarenhet, även om den vetenskapliga kompetensen i ämnesdidaktik är betydligt svagare.

I matematik är både den vetenskapliga ämnes- och ämnesdidaktiska kompetensen god.

I fysik och teknik är den vetenskapliga ämneskompetensen god. Den ämnesdidaktiska kompetensen framgår dock inte tydligt och är därmed mindre tillfredsställande. Lärosätet har dock genom en strategisk satsning avsatt en miljon kronor för att utveckla kompetensen i teknikdidaktik.

I historia och samhällskunskap är den vetenskapliga ämneskompetensen tillfredsställande. Den ämnesdidaktiska kompetensen är svagare. Inom lärarressursen, i huvudsak för historia, finns en viss ämnesdidaktisk forskningsprofil.

I svenska är den vetenskapliga kompetensen i ämne och ämnesdidaktik tillfredsställande. Vissa lärare forskar inom svenskämnets didaktik.

I engelska är den vetenskapliga kompetensen tillfredsställande. Den ämnesdidaktiska kompetensen är svagare med endast en gästprofessor som har undervisat, och planeras undervisa, på 25 procent fördelat på forskarutbildning och lärarutbildning bland annat i kurser innehållande didaktik. Genom en strategisk satsning har lärosätet inrättat engelska med didaktisk inriktning som forskarutbildningsämne.

I musik är den vetenskapliga kompetensen i ämne och ämnesdidaktik tillfredsställande med disputerade musikpedagoger som bedriver forskning av ämnesdidaktisk relevans, till exempel bedömning och betygsättning. Vid institutionen för musik och medier bedrivs också forskning och konstnärlig forskning i musik och musikpedagogik, inklusive doktorander.

---

¹ Sökta ämnen: matematik, fysik, teknik, historia, samhällskunskap, svenska, engelska samt musik.

Inom den utbildningsvetenskapliga kärnan är den vetenskapliga kompetensen tillfredsställande med tillräcklig bredd.

Lärarna synes ha goda möjligheter till kompetensutveckling.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten lärarresurs är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i matematik, fysik, teknik, historia, samhällskunskap, svenska, engelska och musik.

Utbildningsmiljö

Som helhet ges utbildningen i en forskande och konstnärligt utvecklande miljö. Utbildningen ges vid två olika campus, med huvuddelen i Luleå och ämnena musik och dans i Piteå.

I engelska förefaller forskningsmiljön vara av något mindre relevans för lärarutbildningen men det är lovvärt med den ovan nämnda satsningen på ämnesdidaktik.

Det förekommer både nationellt och internationellt samarbete i syfte att berika utbildningsmiljön även om det internationella samarbetet är svagt framskrivet vad gäller den utbildningsvetenskapliga kärnan.

Utbildningsmiljön kommer av allt att döma att ge studenterna förutsättningar att utveckla ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt.

Organisationen för den verksamhetsförlagda utbildningen är tydlig. Det råder speciella förhållanden på grund av omfattande distansundervisning men det förefaller finnas tillfredsställande förutsättningar för att säkra att den verksamhetsförlagda utbildningen erbjuds inom relevant verksamhet och ämne.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten utbildningsmiljö är tillfredsställande.

Utbildningens genomförande

Styrdokument

Utbildningsplanen presenterar ett annorlunda men övertygande sätt att lägga upp utbildningen där ämneskurser och kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan samt den verksamhetsförlagda utbildningen läses parallellt på halvfart. Utbildningsplanen innehåller mål som utarbetats i enlighet med examensordningen och ger en tydlig struktur för ämneslärarprogrammet med inriktning mot årskurs 7–9.

Kursplanerna i matematik, historia, samhällskunskap, engelska och musik samt i den utbildningsvetenskapliga kärnan, inklusive den verksamhetsförlagda utbildningen, är tillfredsställande med avseende på relevanta mål i enlighet med examensordningen.

I fysik och teknik är kursplanerna med avseende på ämne anpassade för inriktning mot arbete i gymnasieskolan eftersom de bygger på ämne-teori för

gymnasiet. Det saknas också dokumentation om speciell ämnesdidaktik för inriktningen mot 7–9. Därmed kan mål och uppläggning inte anses vara tillfredsställande.

Även i svenska gäller att kursplanerna för grundskolans 7–9 och gymnasiet i stort sett är desamma. Mål och innehåll i svenska är främst anpassade för gymnasiet och vissa delar som berör grundskolan saknas, vilket inte är tillfredsställande.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten styrdokument är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan och i matematik, historia, samhällskunskap, engelska och musik, men inte i fysik, teknik och svenska.

Undervisning, kurslitteratur, examination

I matematik är litteraturen och lärandematerialet till viss del inriktade mot arbete i gymnasieskolan vilket är mindre tillfredsställande. Det hade varit önskvärt med mer informations- och kommunikationsteknologi i undervisningen. Sammantaget är dock bedömningen att undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer säkrar forskningsanknytning och progression.

För fysik och teknik förefaller litteratur och lärandematerial vara inriktade mot arbete i gymnasieskolan. Det finns en tillfredsställande ämnesteoretisk progression, men den är inriktad mot arbete i gymnasieskolan vad gäller ämnesteorier och otydlig i ämnesdidaktik. Det saknas tydlig information om hur hänsyn tas till inriktningen mot årskurs 7–9 i de kurser som samläses med inriktningen mot gymnasiet. Sammantaget innebär det att undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer inte är tillfredsställande för fysik och teknik.

I kursplanerna i historia och samhällskunskap är målen inte tydligt kopplade till examinationerna och ämnesdidaktiken är svagt framskriven. Det råder också tveksamheter om vad aktivt deltagande i examinationer innebär. I kursplanerna i samhällskunskap är progressionen något otydlig och det är knappt med litteratur i kursplanerna. Sammantaget är dock undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer tillfredsställande.

I svenska uppvisar mål och innehåll i kursplanerna viss progression. Hur integration mellan ämne och ämnesdidaktik ska genomföras är otydligt. Den ämnesdidaktiska litteraturen är inte angiven och kurslitteraturen är mer anpassad för blivande gymnasielärare än för grundskollärare vilket inte är tillfredsställande.

I engelska är bedömningen att undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer säkrar forskningsanknytning och progression. Språkdidaktiska teorier med fokus på elever 7–9 genomgås och studenterna förväntas också kunna göra ämnes- och språkdidaktiska överväganden som kan omsättas i skolans praktik. Det är dock svårt att tydligt se integrationen mellan ämnesteorier och ämnesdidaktik vilket är mindre tillfredsställande.

I musik uppvisar kursplanerna god progression med tydliga och examinerbara lärandemål. Innehållsbeskrivningen och litteraturlistan måste dock utvecklas och bearbetas. Litteraturlistorna är överlag mycket begränsade och en stor del av litteraturen används inom flera kurser. En didaktisk bok används till exempel på sex olika kurser. Genomförande och examinationsformer är något otydligt beskrivna.

Inom den utbildningsvetenskapliga kärnan bedöms undervisningsformer, kurslitteratur och examinationsformer säkra forskningsanknytning och progression. Det är dock otydligt hur kopplingen mellan teori och praktik kommer att se ut när det gäller de 15 högskolepoängen i den verksamhetsförlagda utbildningen eftersom kursplanerna saknar litteraturlistor. Det är också oklart om och hur den verksamhetsförlagda utbildningen är knuten till ämneskurserna samt hur kursinnehållet bearbetas tillsammans med handledarna på fältet.

Hur examinationen inom den verksamhetsförlagda utbildningen ska genomföras är inte tydligt beskrivet vilket är mindre tillfredsställande.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten undervisning, kurslitteratur och examination är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i ämnena matematik, historia, samhällskunskap, engelska och musik, men inte tillfredsställande i fysik, teknik och svenska.

Utbildningens resultat

Säkring av examensmålen

Lärosätet har visat att det finns system för att dokumentera kraven med avseende på olika typer av examination.

I samtliga sökta ämnen utom fysik, teknik och svenska visar lärosätet att det finns system för att säkra att utbildningen ger studenterna förutsättningar att nå examensmålen. Eftersom inriktningen 7–9 i fysik, teknik och svenska till stor del speglar gymnasiekursplanen så är det svårt för dessa studerande att nå de föreskrivna examensmålen.

Vi bedömer sammanfattningsvis att aspekten säkring av examensmålen är tillfredsställande i den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i matematik, historia, samhällskunskap, engelska och musik, men inte tillfredsställande i fysik, teknik och svenska.

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att Luleå tekniska universitet har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena matematik, historia, samhällskunskap,

engelska och musik. Vi rekommenderar Högskoleverket att tillstyrka ansökan för dessa ämnen.

Vår samlade bedömning är att Luleå tekniska universitet inte har förutsättningar att ge ämneslärarutbildning med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 med tillfredsställande kvalitet i ämnena fysik, teknik och svenska. Vi rekommenderar Högskoleverket att avslå ansökan för dessa ämnen.